

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

סנהדרין קד-א

עניין: ברא מזכי אבא

אור זרוע ח"ב סו"ס נ'

מעשה בר' עקיבה שראה אדם אחד שהיה ערום ושחור כפחם והיה טוען על ראשו כטען עשרה טעונים והיה רץ כמרוצת הסוס. גזר עליו ר' עקיבה והעמידו ואמר לאותו האיש למה אתה עושה עבודה קשה כזאת אם עבד אתה ואדונך עושה לך כך אני אפדה אותך מידו ואם עני אתה אני מעשיר אותך. א"ל בבקשה ממך (א"ל) [אל] תעכבני שמא ירגזו עלי אותם הממונים עלי, א"ל מה זה ומה מעשיך, אמר לו אותו האיש מת הוא ובכל יום ויום שולחים אותי לחטוב עצים ושורפין אותי בהם, וא"ל בני מה היתה מלאכתך בעולם שבאת ממנו, א"ל גבאי המס הייתי והייתי מראשי העם ונושא פנים לעשירים והורג עניים, א"ל כלום שמעת מן הממונים עליך אם יש לך תקנה, א"ל בבקשה ממך אל תעכבני שמא ירגזו עלי בעלי פורענות שאותו האיש אין לו תקנה, אלא שמעתי מהם דבר שאינו יכול להיות שאילמלי היה לו לזה העני בן שהוא עומד בקהל ואומר ברכו את ה' המבורך ועונין אחריו ברוך ה' המבורך לעולם ועד או יאמר יתגדל ועונין אחריו יהא שמיה רבא מברך מיד מתירין אותו האיש מן הפורענות ואותו איש לא הניח בן בעולם ועזב אשתו מעוברת ואינו יודע אם תלד זכר מי מלמדו שאין לאותו האיש אהוב בעולם. באותה שעה קיבל עליו ר"ע לילך ולחפש אם הוליד בן כדי שילמדו תורה ויעמידו לפני הצבור, א"ל מה שמך, א"ל עקיבה, ושום אנתתך, א"ל שושניבא, ושום קרתך, א"ל לודקיא. מיד נצטער ר"ע צער גדול והלך ושאל עליו כיון שבא לאותו מקום שאל עליו, א"ל ישתחקו עצמותיו של אותו הרשע, שאל על אשתו, א"ל ימחה זכרה מן העולם, שאל על הבן אמרו הרי ערל הוא אפילו מצות מילה לא עסקנו, מיד נטלו ר"ע ומלו והושיבו לפניו ולא היה מקבל תורה עד שישב עליו מ' יום בתענית יצתה בת קול ואמרה לו ר' עקיבה לך ולמד לו, הלך ולמדו תורה וק"ש וי"ח ברכות וברכת המזון והעמידו לפני הקהל ואמר ברכו את ה' המבורך וענו הקהל ברוך ה' המבורך לעולם ועד יתגדל יהא שמיה רבא. באותה שעה מיד התירו המת מן הפרעניות מיד בא לר"ע בחלום ואמר יהי רצון מלפני ה' שתנוח דעתך בגן עדן שהצלת אותי מדינה של גיהנם, מיד פתח ר"ע ואמר יהי שמך ה' לעולם ה' זכרך לדור ודור. וכן מצא מורי ה"ר אלעזר מוורמזא [סידור תפילה להרוקח סי' קנ] דתנא דבי אליהו רבא ז"ל דקטן האומר יתגדל מציל אביו מן הפורענות:

מסכת כלה רבתי פ"ב

[גמ'] איבעיא להו מכפרין עון אבות או לא, ת"ש דר' עקיבא נפק ליהוא אתרא אשכחיה ליהוא גברא דהוי דרי טונא אכתפיה ולא הוה מצי לסגויי ביה והוה צוח ומתאנה, א"ל מאי עבידתך א"ל לא שבקנא איסורא דלא עבידנא בהויה ע"מא ועכשיו איכא נטורין עילון ולא שבקין לי דאינוח א"ל רבי עקיבא שבקת ברא א"ל בחיך לא ^(מ)תשלין דדחילנא ממלאכי דמחו לי בפולסי דנורא ואמרין לי אמאי לא תיתי בפריע א"ל אימא ^(מ)ליה דקא ניהותך, א"ל שבקית אתתא מעברתא אזל ר' עקיבא עאל ליהוא מדינתא, אמר להו בריה דפלוני היכא ^(מ)ליה אמרו ליה יעקר זכרו דהויה שחיק עצמות א"ל אמאי אמרו ליה ההוא לסטים אכל אינשי ומצער בריתא ולא עוד אלא שבא על נערה המאורסה ביום הכפורים. אזל לביתיה אשכח אתתיה מעוברתא נטרה עד דילדה, אזל מהליה לכי גדל אוקמו' בבי כנישתא לברוכי בקהלא לימים אזל ר' עקיבא ליהוא אתרא איתחזי ליה א"ל תנוח דעתך שהנחת את דעתי: מאי

בראשית רבה מט, ד

ה' על אברהם וגו', תני ר' שמעון בן יוחאי אומר **בְּכָל מִי שֵׁשׁ לוֹ בֶּן יִגַּע בְּתוֹרָה כְּאֵלוֹ לֹא מֵת שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן הָבִיא ה' עַל אֲבְרָהָם, אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' עָלָיו.**